

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Csak tovább.

Ha közállapotaink mostani ziláltságát és lépésről-lépésre való dekomponálását figyelemmel kísérik, nemcsak a szembeálló lényeges intézkedéseket kell megfigyelnünk, melyeknek célja, hogy egész köz- és magánéletünket kiforgassák s bennünket idegen, de nekünk teljesen fölösleges, intézmények keretébe erőszakosan beleszorítsanak s eddigi megszokott gondolkodás módunkkal merőben ellentétes eszmekört reánk kényszerítsenek, hanem a mellékes, fel sem tűnő, de nemesak vallásos, hanem hazafias érzelmeinket is mélyen sértő körülményekre is, melyek persze csak folyamánjai amazoknak.

Arra már ráutaltunk, hogy milyen mellékutakon törekednek mindent, a mi a vallásra emlékeztet, lassankint az utból elhárítani, hogy közéletünket ezentul semmiféle, valláserkölcsi velleitások ne feszélyezzék többé; észrevétlenül elhagyják az esküt, mint a hűséges szolgálattal garanciáját, aztán hivatkozni fognak erre a praecedensre, melyet persze szintén magok teremtetek, s kifogják dobni másunnak is, a törvénytörési tárgyalási teremből, a hivatalok elfoglalásánál, az esketésnél, a hol már is fölösleges az eskü, mert az anyakönyvvezető a feleket egyszerűen a törvény erejénél fogva házásoknak jelenti ki, s így még csak rövidség okáért sem lehet ezt az aktust polgári esketésnek, hanem legfeljebb csak polgári összedánsnak nevezni.

Aztán következik majd a többi.

Miután ugyanis a polgári házasság idegen országok intézményének utánzása, utánozni kell mindent, a mi amottan a polgári házasság behozatalának akár egyidejűleg, akár későbbben történt. Ezek a várható utánzások lesznek: a tanügy teljes államosítása (erre már is törekcsenek, csak a pénzügyi tehetetlenség gátolja még őket abban, hogy a szerzetrendek által fentartott közeptanodákat, s a felekezetek által fentartott népiskolákat egyszerűen becsukhatnák),

ennek megtörténtével a vallásoktatásnak az iskolákból való kiküszöbölése (ez ugyanis a felekezetek dolga, de persze olyanformán, hogy a vallástánból nyerendő rossz kalkulus nem lesz akadálya annak, hogy a fiatalok felsőbb osztályba ne léphessenek), a vallásra emlékeztető jelvények keresztek, képeknek minden iskolából való eltávolítása, a szerzetrendeknek, kivéven a betegápolással foglalkozókat (oh, mily kegyesek!) eltörlése s vagyonuknak sokkal hasznosabb célokra (!?) fordítása stb. stb.

Ezen negatív törekvéseken kívül, vannak persze pozitív törekvések is, a hová a kegyeletes tárgyat képező jelvények profanálása tartozik, hogy az emberek lassankint hozzászoktattassanak, hogy magokat az ilyen érzélgős s ma már neveléses ambíciókon tullegyék.

Hónapok óta hirdeti a lapokban valami Hungaria-részvénytársaság kitünő műtrágyáját és hirdetése elébe teszi a hármashalmot tetéző koronából kiemelkedő apostoli kettős keresztet, melyet néhány csillag vesz körül. Az ilyen proponáció ellen tiltakozunk, de tiltakozásunkra persze azok mosolyognak legjobban, a kiknek kötelessége volna tiltakozásunk következtében azt a bizonyos Hungaria-részvénytársaságot eltüntetni attól, hogy az apostoli kettős keresztet trágyadombon állónak tüntesse fel, mert hihetőleg az a hármashalom ott is csak trágyadomb akar lenni. És milyen perfidiával jártak el: hogy senki beléjük ne köthessen, kihagyták a négyes folyamat, mert jól tudják, hogy az ország czimerét jogosulatlanul használni tilos és érzékeny pénzübüntetéssel sújtott vétséget képez. Azonban az apostoli kettős kereszt perszifallásáért — úgy gondolták — senki sem fogja őket kérdőre venni. Lám, még is csak nagy szabadság van a liberális Magyarországon, csak az egyházpolitikai törvények revíziójáról nem szabad ábrándozni, vagy pláne írni, mert az hazafiatlan, sőt az egyház érdekébe ütköző dolog!

Az örökösödési eljárásról szóló törvény végrehajtása.

Az örökösödési eljárásról szóló törvény életbeléptetésére és végrehajtására vonatkozó rendelettervezetek megvitatása céljából egybehívott szakértekezlet befejezte az igazságügyi miniszteriumban Pósz Sándor államtitkár elnöksége alatt és Lányi Bertalan miniszteri tanácsos előadása mellett tartott tanácskozásait. Ezzel az említett törvény végrehajtásának előmunkálatai oly stádiumba léptek, hogy az az új örökösödési eljárás a jövő évi január 1-én hatályba léphet. A kormány eredeti terve az volt, hogy a törvény október elejével életbeléptessék, de ez kivihető nem volt, mert a közigazgatási apparátus ennek az életkeléptetésnek és az egyházpolitikai reformnak a terhét egyszerűen el nem bírja.

A fogyasztási adók reformja.

Miként a »Magyarország« írja, a pénzügyminiszter nincs megelégedve a fogyasztási és italadók jelenlegi jövedelmével és ez okból más alapra akarja ezen adónemeket fektetni s az új beszédési módot már a jövő évi január hó 1-től kezdve kívánta a miniszter alkalmazni.

Mint hogy azonban az idő rövidsége ezt már nem engedi, egy további évre elhalasztották, mint e terv kivételét tekinteni, mint ez kitűnik egy most megjelent és alább bő kivonatban közölt pénzügyminiszteri rendeletről is.

Ez a rendelet, mely e hó 8-án kelt és valamennyi pénzügyigazgatóságoknak küldetett meg, első sorban is a kizárólagos szeszitalmérésről emlékeztet meg, a melyről megjegyzi a miniszter, hogy az 1892. évi XV. t.-cz. 10. §-a értelmében ez a jog 1895. év végén tul bérbé nem adható többé, hanem ez az adó a jövőben csak az adószedési jog megváltása, bérbeadása, vagy ráutalása után lesz biztosítható; ezért is az új szerződéseknél, eltérőleg a jelenlegiektől, ezen adónemre nézve külön szerződés lesz kötendő, a míg a négy másik adónem, u. m. bor- és söritaladó, hús- és cukorfogyasztási adó, együttesen biztosítandó, a mi természetesen nem zárja ki azt, hogy az összes adónemek egy egyénnel, községgel, czéggel stb.-vel megkötött szerződés alapján biztosíthatassanak, sőt ez utóbbi eset kívánatos is.

Az árverés előbb a másik négy adónemre nézve tartandó meg s utoljára hagyandó a szeszitalmérés adó.

A bor- és söritaladók a hús- és cukorfogyasztási adók, valamint a szeszitalmérés adó biztosítása iránt a szerződések csak az 1896. évre kötendő feltétlen hatálylyal, míg feltételes a kölesönös felmondás kikötése mellett az 1897. és 1898. évekre is. A három évre feltétlen hatálylyal tett ajánlatok ennél fogva nem léteznek tekintendők.

Az egyezkedési tárgyalás eredményéről a 10.000 lakost meghaladó városokra és községekre nézve augusztus hó végéig a miniszternek a biztosítási

iratok kíséretében jelentés teendő és a szerződések addig nem tekinthetők megkötötteknek, míg a miniszter ezeket jóvá nem hagyta.

Végül ama reményének ad a pénzügyminiszter kifejezést, hogy különösen a szeszitalmérési adónál a jövő évre nézve sokkal fokozottabb lesz a bevétel, mint az ideig, a mire a biztosításnál kellő figyelem fordítandó.

Idáig a miniszter rendelete, a melyből elég világosan kitűnik az, hogy a fogyasztási adónak jelen beszédszerű módjával a miniszter nincs megelégedve, hogy a befolyó jövedelmet keveseli és épen azért csak évre kötteti meg a szerződéseket.

Merénylet Sztambulov ellen.

Tegnap közleményeink képesében a legújabb híreket a következőkben foglaljuk össze.

Szófia, jul. 16.

Az »Agence Balcanique« jelentése szerint: Sztambulov volt miniszterelnököt tegnap este 8 óra tájban, a szürkület beálltával, midőn Petkov és szolgálja kíséretében az Union-klubból haza akart menni, több ember megtámadta és súlyosan megsebesítette. Sztambulov szolgáját is megsebesítették, azonban csak könnyen. Petkovot nem támadták meg. **Sok gyanus embert elfogtak.**

Sztambulov súlyosan megsebesült kezein és fején. **Sztambulov két kezét azonnal amputálni kellett. A sebesült elvesztette eszméletét.** Az orvosoknak **nincs sok reményük** a beteg életbenmaradásához. A vizsgálatot azonnal megindították és szakadatlanul folytatják. A merénylet színhelyén egy török handzsárt, egy erős kést és két revolvért találtak.

London, jul. 16.

Midőn Sztambulov a klubot elhagyva kocsin lakására akart menni, a klubhoz közel lévő dördült el. Sztambulov és Petkov kiugrottak a kocsiból és ekkor 3 suhancz rájuk rohant és egyikük jatagánál több sebet ejtett Sztambulov fején és karján, mely vágások Sztambulovot rettenetesen megsebesítették. A másik támadó Petkovot is fején megsebesítette. Daczára a város központjában fekvő utca élénkségének s noha ez utcában két esendőnek van állomáshelye, senki sem jött a megtámadottnak segítségére. Sőt azt állítják, hogy a esendőrok elszaladtak.

A közvélemény bünrészességre utal annál is inkább, minthogy Sztambulovot igen éberen őrizték. Sztambulov szolgáját, a ki revolverrel rálőtt a támadókra, elfogták. Az összes külföldi képviselők

megjelentek Sztambulovnál. A kormány tagjai közül senki sem jelent meg nála. Számos elfogatás történt.

A jelek arra mutatnak, hogy a Sztambulov által használt fogat kocsisa egyetértett a támadókkal. Eltekintve a már amputált két kar rettenetes összekaszabolásától, Sztambulov fején is súlyos sebeket kapott; állapota reménytelen.

Szófia, július 16.

Hajnali 1 órakor egy törvényszéki bizottság indult ki arra a helyre, a hol Sztambulov ellen a véres merényletet elkövették. A bizottság a szófiai főtörvényszék elnökéből, több bíróból s a rendőrfőnök vezetése alatt néhány detektívvel állott. A bizottság felvette a szokásos jegyzőkönyvet s azután a kihallgatásokra tértek át.

A törvényszék elnöke maga elé idézte Sztambulov kocsisát és szolgáját.

A szolgálja bementésai alapján azután több letartóztatás történt. **Egyebek közt elfogták azt a kocsist, a ki Sztambulov kocsiját hajlotta.**

Sztambulov állapota a legaggasztóbb, a katasztrófa bekövetkezését perczről perczre várják. A városban óriási izgatottság uralkodik. A lakosság a kormányt teszi felelőssé a merényletért. A legelőkelőbb emberek tudakozódtak Sztambulov lakásán, hogy részvétüknek kifejezést adjanak. A külföld képviselői értesítették kormányukat a merényletről.

Scheirer sebész, a ki Sztambulovot megvizsgálta, kijelentette, hogy állapotja reménytelen a sok vérvesztés következtében. Sztambulov a fején három törzsurást kapott s azonkívül egy revolvergolyó is fején talált. Koponyája nagyon meg van sérülve. A betegágyat több orvos veszi körül.

NAPTÁR.

— Július 18. —

Csütörtök, Róm. kath. Kamil. Prot. Frigyes. Gör. kel. július 6. N. Szívoesz. Izr. S. Pinchas 26.

Nap két 4 óra 10 p., nyug. 7 óra 29 p. Hold kette reggel, nyug. 4 óra 30 p.

Július 20. A függetlenségi és 48-as párt nyári mulatsága.

21. A tenkei intelligencia táncmulatsága a város közvetlen közelében fekvő nagy erdőben.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Amire nem gondoltunk.

— A »Tiszantul« eredeti tárczája. —

Ugyan mi lehet az, amire egy fantasztikus diák elme ne gondolna?! Talán arra, hogy nem lesz Te Deum? De hisz azt az idő változatlan rendje követeli. Talán arra, hogy találunk jeles tehetséget, ki egy-egy tantárgyból megfeneklik? Ezt meg a gyakori ismétlődés kitörülte a meglepetések sorából; különben is gimnáziumunk tradíciója büszkén kérkedik az ilyen tünetekkel. Arra is gondoltunk, hogy Ottóványi szemüveg nélkül logaríthmusnak nézi az álmoskönyvet; arra is, hogy Deveser szórakozottságában orvosi bizonyítvány helyett a nagyapja levelét mutatja be tanárjának; (mit mindig latin könyvében hordott) azt meg pláne határozottan tudtuk, hogy a barna Lenczi az iskolafalain kívül könnyebben boldogul három ismeretlennel, mint a fekete táblán matheziás óra alatt egygyel. Csak egy volt amire nem gondoltunk, sőt álmodni sem mertünk volna, hogy Zénó tanárunkat elhelyezik. Csak egyszer álmodta fentisztelt Deveser társunk, hogy gimnáziumunk felszabadult a járom alól, — nota bene Zénó tanárunk basáskodott felettünk — de ezen vakmerőségének is csuful megadta az árát, mert másnap éppen azon tanáránál beszakundázott.

Zénó tanárunk páratlan volt a maga nemében. Az az ember volt ő, akinek akkor szerettek volna látni tanítványait, mikor a hátuk közepét; akinek szeszélyét a legjobb akarat

mellett sem lehetett kikapasztalni; akinek kedve az idő szerint változott, aki az igazságot annyira sem ismerte, mint ma született gyermek a nagyapját; akivel tanártársai is folyton hadilábon állottak; akitől tanítványai féltek, mint a tüztől; kit gyűlöltek, jobban mint bűneiket; de aki azt hordta szívében, mint Caligula ajkán: »Oderint, dum metuant« — gyűlöljenek csak féljenek.

S ez a kedves tanárunk tizenhöz évig basáskodott tanítványai felett, tizenhöz évig keresztül ontotta a szekundákat a történelemből; s ezen tengerhosszu idő alatt úgy megvetette lábát, hogy azt hittük, nem létezik erő, mely onnan kimozdítsa.

De, mert: »Nincsen erő, melylyel egymás fel nem érne« — felette is volt egy felsőbb hatalom, mely más utat jelölt ki számára.

S ez volt a mi örömünknek oka. Ha eddig igaznak tartottam is a közmondást, hogy a rossz hír szárnyon jár, a jó meg csak alig kullog; ebbeli hitem június 20-án ugyancsak megintgott. Mert nincs az a sebes szárny, nincs az a haragos mennyező, a mely hamarabb bejárta volna a várost, mint ez a jó hír. Kopogtatás nélkül bejutott ez emeletnek szalonjaiba s a pamlagon heverő urfinak megvillanyozta szíve hurjait; leszállt a szalmafedelű házikó festett asztalánál görnyedő martyrhoz s szíve közepébe rejtette az örömhírrel együtt a remény szikráját is, hogy ezután nem fogja magát emészteni eredmény nélkül, mérlegre teszik a komoly igyekezetet s igazságosan fognak ítélni, szóval az öröm általános volt.

Vitték a levelek az örömhírbe burkolt

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő újságokban kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiac.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak

* **László főherceg nagykorúsítása.** Az alsuthi főhercegi kastélyban tegnap ünnep volt. A magyarok legnépszerűbb királyi hercegének ifjabb fiát, Lászlót, ahogy elérte huszadik életévét ma ünnepélyesen nagykorúnak nyilvánították. A nagykorúsítás szertartása a legszükebb családi körben ment véghez és azzal kezdődött, hogy László főherceg dr. Steiner Fülöp székesfehérvári püspök kezeiből felvette a bér-málás szentségét. A bér-málás utáni családi ünnepen József főhercegen és ne-jén kívül jelen volt József Ágost főherceg és Augustia főhercegnő is. Az alsuthi templomban tartott istentisztelet után udvari ebéd volt, mely után a főhercegi parkban népünnepélyt rendeztek, hogy az alsuthiak is részt vegyenek József főherceg családjának örömeiben, melyben bizonyára teljes szívből részt vesz minden magyar ember. Este pompás tűzijáték világa vont a fénybe az alsuthi kastélyt, a park lombos fáit, szivárványszínű ragyogásával meszsze hirdette, hogy boldog nap van ma a legmagyarabb főherceg kastélyában. A László főherceg nagykorúsítása és megbér-málása alkalmából tartott istentiszteleten ma az alsuthi udvari kápolnában a budavári Mátyás-templom ének-kara szerepelt. Az énekkart Klotild

amnesziát a fentisztelt tanárunk boszuja elől éjszakra menekült bajtársainkhoz, hogy szabad az út E... felé; a kalapoknál nem ok nélkül lengett a nemzeti színű szallag; s esordultig telt szívünk érzelmeinek kiöntésére nagyon alkalmasak voltak a társas összejövetelek, mulatságok, majálisok... mind, mind az örömnapp emlékeztetésére.

Visszatérő kollégáinkat mi sem tartotta többé vissza attól, hogy jövőre egy intézet fedele alatt találkozassunk; az elmenni szándékozók általános lelkesedés között azonnal visszavonták szavukat, mert nem volt gát az utban s ezek között voltam én is. S a közös örömemelésére s visszavont szándékom biztosításául még az iskolai év végén lakás után néztem és miután a Széchenyi-ut sarkán rátaláltam a keresett helyre (azért mondom, hogy »keresett«, mert arra jártak a képeződésleányok iskolába) létre jött a megegyezés, minek biztosításául kibérelt helyre azonnal előlegeztem. Nem sejtettem még akkor a fenyegető veszélyt.

A vakáció mindig jól telik »diákéknál«, s volt rá ok, hogy mostani vakációm az előbbieknél százszorosan jobban teljék.

Az első hónap amily élvezetesen, oly rohamosan gördült le az idő rokkáján, s hogy a második hónapot ne engedjük észrevétlenül, édes emlék nélkül elröppenni, átrándultam a szomszéd megyébe Deveser barátomhoz. Különben már az egész előre kidolgozott terv volt, ami abban végződött, hogy egészségi szempontból, nehogy lábunk megmacskásodjék, egy kis extra Kneip-kurát rendezünk, melyben

főhercegasszony hívta meg az alsóúti ünnepélyre. Az ünnepélyes nagy mise alatt az énekkar Vavrincz Mór vezetése mellett régi magyar egyházi énekeket adott elő.

* **A tanácsból.** Nagyváradi város tanácsának tegnap tartott ülésében a következők nyertek építkezési engedélyt: Nagy Zsigmond N.-Körös-utca 711. sz. a., Sajósi Ignác Szent-János-utca 329., özv. Dégen Ignáczné Kőfaragó-utca 822., Moskovits Adólf Liliom-utca 111., Oberreiter János Nagytemplom-utca 121., Berger Dániel Sáncz-utca 157., Biharmegyei és nagyváradai nőegylet Kőfaragó-utca 849., Vlád Ágoston Szent-János-utca 330., özv. Krizsán Jánosné Nagy-pereces-utca 729., Kleinfeld Felix Töltésszél 184., Juhász Lajos s neje Szent-János-utca 456., Breier Farkas Nagy-kut-utca 146., Mogyorósy János Kis-magyar-utca 307., Mastyák János Kis-fürdő-utca 464., Kazay Kálmán Szent-János-utca 457., Pollák Mór Kis-malom-utca 231., Csodán László Hosszusikátor 158., Bedécs István Pereces-utca 731., cs. és kir. katonai kincstár Barátok-utca 818., Rádl Ödön Széchenyi-tér 240., Gábel Jakab F.-pecze-utca 89., Weisz Mór nagymalom-utca 264., ifj. Kohn Sámuel Szent-László-téren kirakatra, Lénárd József Árok-utca 143., Loóz Ede Párizs-patak-utca 717., nagyváradai takarékpénztár n.-teleki-utca saját ház, Lakatos József Kis-pereces-utca 133., Meer Mór Nagy-pecze-utca 216., Weiman Jakab Kolozsvári-utca 18., Tóth Lajos Kis-fürdő-utca 465., Szabó Ferencz nagy-magyar-utca 349. szám alatt.

* **Dobresti vasuti mizériák.** Mióta Dobrest a világ központjává vált — írja levelezőnk — a forgalom oly nagyra emelkedett, hogy a hetenkint csak háromszori közlekedéshez szánt váróterem ma teljesen elpárolgott, a mennyiben a derék főnök kitartó munkálkodására váró napi munkahalmaznak elhelyezésére is szüknek bizonyul. A pár hónap előtt létesített postahivatal is ebben a kis czellában van és csodálni kell, hogy a táviratokat és leveleket továbbítani lehet, anélkül, hogy a kivánsi közönség kénye-kedve szerint bele ne tekintsen a más titkaiba. Ezenkívül a főnök lakása is annyi, hogy széles Magyarországon aligha van még állomás, ahol olyan szük marokkal építettek volna egy-egy hivatalnoki lakást, mint itt. Az illetékes közök nagyon helyesen cselekednének, ha ezeket a mizériákat megszüntetnék.

Csóriék lesznek a medeczinák, ők fogják huzni a ropogós talp alá valót.

Dictum, factum, punctum . . . azaz sem nem factum, sem nem punctum, hanem csak dictum és . . . ?! és a többi ott kezdődik illetve folytatódik, a hol én Deveser barátommal találkoztam.

Hanem minő volt ez a vizontlátás! Azt hittem, találok egy piros-pozsgás, gömbölyű arcú ifjut örök tavaszszal arcán, előre fésült frizurával, ami elárulja, hogy birtokosa jobban gondozza és műveli, mint annak belsejét, mit takar; azt gondoltam, hogy ott találok az asztalnál, a mint a hét vármegyére szóló meghívó czimlapját kombinálja, s találtam egy bánatos ifjut dult vonásokkal, kuszált hajzattal, a mint ránczbaszedett homlokkal egész elmerülve be-tűz egy »Félhivatalos«-ban. Ha a gömbölyű s piros arcz nincs, mely ntőbbi inkább a boszankodás és felhevülés színe volt: talán rá sem ösmerek az én Deveser barátomra.

Alig vette észre, hogy beléptem, de mikor meglátott, sem ugrott a nyakamba, s barátságos kézzorítás helyett a megviselt újság-lapot nyomta a kezembe. Aifutom a sorokat, s most már perezig sem csodálkoztam barátom szörnyű változásán. Nagy foku lelkesedésem egyszerre alászállott. Fölhajtottam egy szerencsésen kidrukkolt történelem óra után (mit néhai emlékü tanárunk tanított) három krigli kőbányai sört; ittam 30 fokos melegben jeges kávét; ütem jégveremben negyedfél óra hosszáig (mikor feledékeny öcsém rám zárta az ajtót) de mindez nem hűtött úgy le, mint ennek a pár sornak gyilkoló hatása. Az volt a pár sorban

* **A gyorsvonatok gyorsítása.** A magyar államvasutak igazgatósága — mint értesülünk — azt tervezi, hogy a gyorsvonatokat gyorsítani fogja, sebességüket megnöveli óránként 100 kilométerre. E végből érdekes kísérletek történtek most a kolozsvár—apahidai vonalrészén gyorsvonat-lokomotivokkal. Négy gépet próbáltak ki, fokozott sebességgel, úgy hogy a gyorsaság végre nagyobb volt 100 kilométernél. A próba kitűnően sikerült: sem a gépeken, sem a pályán a kísérlet után elváltozásokat nem találtak, a közlekedés biztonsága tehát teljes volt.

* **Elnapolt helyszini szemle.** A Sáfrádféle ház megvizsgálására tegnap délutánra kitűzött helyszini szemle a városi főmérnök halaszthatlan elfoglaltsága miatt folyó hó 19-ére tették át.

* **Életmentő nyomdász.** Nyugodtan fürdött a Körös hús hullámaiban egy 13—14 évesnek látszó fiatal fiu, s nem sejtve semmi veszélyt, a Füzes-felé uszott s a Körös árja hirtelen egy mély helyre sodorta s már-már elmerült, s a segélykiáltásba kifáradt gyermek, a midőn oda érkezett P. L. nyomdász s önfeláldozóan megmentette a fuldokló fiut. — Dicséret ezen nemes tettéért!

* **Vadászterület bérbé adás.** A f. Lugos és Kövesd községek vadász területeit a f. év augusztus hó 2. napján délután 3 órakor fognak a Lugosi község házánál, tartandó nyilvános árverésen bérbé adatni.

* **Tűz.** Rövid időn már második tüzeset történt városunkban a benzinnel és petroleummal való vigyázatlanságból. Tegnap reggel is Földváry Károly lovas-utcai kelmefestő műhelyében ütött ki ily módon tűz. Szabója ugyanis gondatlanul cigarettára gyújtott azon helyiségben, hol a kelmék áztatása czéljából mintegy 50 liter benzín volt előkészítve. Az eldobott gyújtótól a benzín óriási döréjjel felrobbant s ha a közeli kaszárnyából elősiető huszárok nagy ügyességgel el nem fojtják a már veszedelmessé váló elemet, könnyen az egész — többnyire nádas viskókkal beépített utca martaléka lehetett volna a lángoknak.

hivatalosan jelentve, hogy »Zeno tanárunk elhelyezését a kerületi főigazgató előre nem látott ok miatt megsemmisíti.« Tehát Zeno tanárunk továbbra is E . . . -ben marad.

— »Veszve vagyunk barátom!« Ez volt első és utolsó szavam, mert egy meleg kézzorítás után sarkon fordultam, s »megindultam hogy menjek«. Hiába volt minden marasztalás, mézes madzaggal sem lehetett volna oda kötni: mert a megsebzett szív nyugalmat nem talál.

A mint otthon benyitok, édes anyám nem kevésbé ütődött meg a váratlanul gyors vizsztatérésen, mint szörnyű változásomon. Engem ugyan nem lepett meg, hogy ő csodálkozik, mert én Deveser barátomnak hü tükör-képe voltam.

»Mi történt édes fiam?!« faggat erősen, összeacsapva kezeit; mire én kitérő, rövid válaszokban adtam — nem ugyan megnyugtató és felvilágosító — feleletet.

Csak legalább ne előlegeztem volna a házbérre! Ez motoszkált mindig agyamban.

Édes anyám dolga után nézett, én meg nem volt mit tennem — bementem az oldalszobába, hol édes apám fegyverei s ócska könyveim heverték. Ott hányok-vetek mindent, míg végre megtaláltam, a mit kerestem.

»Jaj, még az a fiu valami roszat csinált ott a fegyverek közt«, hallom kis idő múlva édes anyám szavait: lehajítja a főzőkanalat, gyanus sejtellel nyitja rám az ajtót . . . s mit lát egék ura! az ő kedves fia ott ül a fegyverek közt, s lehorgasztott fővel tanulja a jövő évre »Horváth: Magyarok Történetét«.

Carlos.

A kivonult tűzoltóságnak így már kevés dolga akadt, de az áldozatkész huszárok közül egy — mint halljuk — sokáig fog emlékezni ez esetre, a mennyiben egy tüzes gerenda a fejére esett az oltás alkalmával. A tűz által okozott kár mintegy 400 frtra rug.

* **Egy község áttérése.** Biharmegye Bikács községében — mint levelezőnk írja — a görög keleti hivek saját papjukkal folytonos czivódásban éltek, melynek a vége az lett, hogy mintegy 100 család a gör. kath. hitre tért át. Az új hivek áttérése Cséffán igen nagy ünnepélyesség mellett történt.

* **Fürdővendégek.** A multkor közöltük a Félix fürdő vendégeinek névsorát. Azóta tetemesen gyarapodott azok száma, kik e valóban kies és gyógyhatású fürdő árnyas fái alatt keresnek üdülést. A megszaporodott névsor a következő: Gáll Ferencz kuriai bíró és neje Kecskemét, Dr. Gáll Endre aljárásbíró Jászberény, Jelenffy Cornélné kir. táb. tanács-előkné Nagyváradi, Imre Sándor nyug. egyetemi tanár Hodmező-Vásárhely, Tassy Ede és neje ügyvéd Hodmező-Vásárhely, özv. Leszkay Gyuláné birtokosné B.-Sz.-Márton, dr. Papp József ügyvéd és neje Szeghalom, Kékus István főszolgabíró Tenke, Rádl Ödönné magánzóné Nagyváradi, Baróthy Béla törvénytudó bíró és neje Debreczen, dr. Orbán József ügyvéd Debreczen, dr. Handel Józsefné orvosné Kis-Jenő, Kiss Ernestsztin magányzó Nagyváradi, Kreutz Ferenczné magányzó Nagyváradi, Papp Józsefné birtokosné Debreczen, Takácsy Jánosné magányzó Nagyváradi, Hurers Ferencz iskola-igazgató és családja Budapest, Deák György gyógyszerész és leánya Nagyváradi, Pethe Gáborné birtokosné Kisujszállás, Benő János tanár és neje Kisujszállás, Bedrich Lajosné és leánya Szemlak, Szöcsné Farkas Carolin isk. igazgatóné Nagyváradi, Jakabovits Imre gyógyszerész Eger, Buhl Emil post.-igazg.-titkár Nagyváradi, Gere Ferencz tanár Nagy-Szalonta, Kenéri Miklós magányzó és neje Berettyó-Ujfalu, Czigler Tiché Irén és leánya Nagyváradi, Weisz Illés magányzó Nagyváradi, Nagy János főjegyző, Turkeve, Ratkay Lajos birtokos Turkeve, Balogh Mihály kateszt. tisztviselő Szentcsanak, Rácz Béla tanító és neje Bagamér, Geiszt Mórné kereskedőné Apahida, Tinnel Vincze élelmező Diószeg, Wittmann Amália birtokosné Elek, Czukor Jakabné kereskedőné Erőmihályfalva, Valdhir Aloizia birtokosné Elek, Plathy József nagybirtokos Pásztó, Veljászky Gyula járásbíró és neje Nagyváradi, Hermann Péter magányzó Rabogány, özv. Keresztes Ferenczné magányzó Pécska, özv. Csepei Miklósné birtokosné Csokaj, Südy Gyuláné urad. tiszté Szentlászló, Burath Anna magányzó Nagyváradi, Burath Ernésztet magányzó Nagyváradi, Bauer Hermanné keresk. Nagyváradi, Bonczos Mihályné birtokosné N.-Szalonta, Wittmann János birtokos Elek, Weisz Károlyné vendéglősné Nagyváradi, Heimann Lipótné kereskedőné Nagyváradi, Verrényi József birtos Debreczen, özv. Szalay Ferdinándné magányzó Belényes, özv. Simon Imréné birtokos Turkeve, Nagy János postamester Szeghalom, Kovács Gyula főjegyző és neje Szeghalom stb.

* **Késelő földműves.** Együtt mulattak a Vámos-lázi koresmában 14-én éjjel Popovits György és Gál Sándor. De a mulatságból szóváltás keletkezett, s a dolog már-már tetlegeségre került, amikor a községi éjjeli őrszétosztatta a társaságot. De Gál a haza siető Popovits után indult s hátulról megtámadta s egy elrejtett konyhakéssel életveszélyesen megsebesítette a mit nem sejtő földművest. A vizsgálatot Beóthy Ödön körjegyző azonnal megindította, Gált pedig a csendőrség elfogta.

* **Elveszett arany karperecz.** Eszenyi Margit f. hó 16-án este a körösparti corsón elveszítette 20 frtos arany karpereczét. A megtaláló kéretik illő jutalom mellett a rendőrségnél átadni.

* **Tizennégy évig némaságot szinlelt.** Igen érdekes eset történt Konstantinápoly közelében levő Jenischehir nevű községben, hol 14 évvel ezelőtt a földbirtokos egy süketnémának látszó gyermeket fogadott házába, kit teljes bi-

zalmára méltatott. Azonban az ifjú süket néma e bizalommal rutul visszaélt, a mennyiben a felváltás végett reá bizott pénzösszeget zsebre rakva megszökött. A szomszéd helyiségben elcsipték, törvényszék elé állították és 2 évi börtönlőre ítélték a süket némát, de akkor csudák csudája! a ki 14 évig egy értelmes hangot sem adott ki, most folyékony előadásban védte magát. Saját bevallása szerint a némaságot csak színelte, hogy így önmaga iránt annál nagyobb szármal keltsen, s e révén ne kellessen dolgoznia.

* **Életmentő pásztorgyerek.** Komádi ből írják nekünk: Vasárnap délután egy szegény özvegy asszony, Derekas Istvánné magához ölelte a hat hónapos gyermekét és a Körösbe ugrott. A folyó tulsó oldalán Tóth Bálint 16 éves parasztfiu legeltette a nyáját. Rákiáltott az asszonyra:

— Ne fürödjék kend arra, mert ott mély a víz.

— Egy életem, egy halálom. — válaszolta az asszony és elmerült a vízben.

A pásztorfiu erre a vízbe ugrott, átuszott a tulsó partra s a kis gyermeket még kimentette, a szegény asszonyt azonban elkapta előle a sebes víz. Egy kilométernyire az öngyilkosság helyétől a hulláját kifogta a gátör. Valószínű, hogy a szegény asszony az atyafisága részéről ellene folytatott rendszeres üldözés következtében határozta el magát az öngyilkosságra. A testén levő ütések nyomairól s a tanuk vallomásából ezt lehet következtetni. Az életmentő kis pásztorfiut a komádi uritársaság illőkép megjutalmazta.

* **Megölte egy légy.** Mint Temesvárról írja levelezőnk, Rudolf magyar államasági felügyelő nyolcz éves Margit nevű leánya ma hirtelen meghalt. Egy légy esipte meg s vérmérgezés következtében halt meg a gyönyörű szép kis leány.

* **Tolvaj utitárs.** Kellemetlen kalandja volt tegnap éjjel Vass Gábor fogház őrnek, Budapestről jövet a vonaton megismerkedett Lévi Móricz nvárad lakatossegéddel Lévi oly önzetlen barátjának bizonyította magát, hogy Vass gyanútlanul reabizta bőröndjét, melyben 10 frt értékű ruhanemű volt. A nagyváradi pályaháznál azonban Lévi jónak látta új barátja bőröndjével odább állni, valószínűleg ismerve a franczia közmondást, hogy »petits cudeaux entretiennent l'amitié«. A rendőrség azonban más véleményen van és mint rendszeren — nyomoz.

* **Községi jövedelmek apadása.** A belügyminiszter értesítette az alispáni hivatalt, hogy a kizárólagos szesztermelés jogosultsága az 1892. évi XV. t. cz. 10. §-a értelmében ezen az éven túl hasznosítható nem lévén, a városok és községek elesnek attól a bevételtől, melyet az állam kincstárból, hár kizárólagos jogosultsággal a bérbe adása után eddig élveztek.

* **Tartalékosok.** A 7. hadtest hadgyakorlataira — melyhez a nagyváradi közös hadsergebeli katonák is tartoznak — szeptember 9-én vonulnak be a tartalékosok ezredeikhez és a zárógyakorlatok befejezése után, szeptember 27-én érkeznek vissza vasuton a helyőrségi állomásokra. A behívott tartalékosok száma oly nagy lesz, hogy minden század fölemelt létszámában vonul a gyakorlatra. Minden gyalog-század 130 emberből fog állani. A tartalékosok egészen új egyruhát kapnak, hogy a király előtt méltóan jelenhessenek meg.

* **Kórházi forgalom.** Dr. Fráter Imre a biharvármegyei közkórház igazgató-főorvosa bejelentette a f. évi június haváról szóló betegforgalmi kimutatását az alispánhoz. Eszerint mult hóban az előző hóról maradt 102 férfi és 125 nő betegállomány 138 férfi és 109 nővel szaporodott. A 474 betegből elboacsátottatott gyó-

gyulva 67 férfi, 65 nő, javulva 43 férfi, 26 nő, gyógyítatlanul 14 férfi, 7 nő, meghalt 14 férfi, 7 nő, összes esökkenés 243. Ápolás alatt maradt a hó végén 231 beteg. Az ápolási napok száma 6764.

* **A kis lutri megszüntetése.** A pénzügyminiszterium lottójövedéki osztályában most több irányban folytatnak tanulmányokat a lutri elvben elhatározott megszüntetésének tényleges keresztülvételére nézve. A tanulmányok főleg a kiállításos osztálysorsjáték statisztikájára, a kibocsátás és üzem módjára irányulnak. A kiállításos osztálysorsjáték állandósításán kívül még több terv fekszik a miniszter előtt új sorsjátékformák rendszeresítésére vonatkozólag. Ezek körül érdekes a következő terv: Kibocsátásának hatkoronás egész sorsjegyeket, 60 filléres tízed és 30 filléres huszadsorsjegyeket. E sorsjegyek érvényessége az egész évre szólna. A húzásokat minden szombaton, tehát évenként ötvenkétszer tartanák meg tekintélyes nyereményekkel. E húzásokon kívül husvétkor és karácsonykor egy egy főhúzást rendeznének egy millió forint főnyereményvel. Miután a sorsjegyek ára oly csekély, a nyeremény valószínűleg is igen csekély lesz s a kiállításos sorsjáték valószínűségének tízedrészére rug. Ez a terv azonban nem vezet célhoz, mert a 15—80 krajczáros sorsjegyek egyáltalán nem gátolják az alsóbb néprétegek körében elharapódzó játék-szenvedélyt.

* **A sikkasztó áldozata.** Zachariás József, a sikkasztó fekete-gyarmati jegyző régen a megérdemelt börtönlőget szívja, de áldozatai még most is sanylik a csaló manipulációját. Mint levelezőnk értesíti lapunkat, újból egy áldozata van Zachariásnak. Veres Lajos, vagyonos gazdálkodó akasztotta fel magát az istállóban. Öngyilkosságának okául azt beszélik, hogy néhány ezer forint erejéig ő is érdekelve volt a Zachariás-féle sikkasztásban. Veres az orvosi látélet szerint már éjjel előtt felakasztotta magát, mert dermedt teste már feloszlásnak kezdett indulni. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

* **APRÓ HIREK.** Debreczenben tegnap reggel Kiss Lajos derecskei illetőségű napszámos egy pálnkás üzletben hirtelen összeesett és meghalt. A gyorsan előhívott orvos szelbühédet konstatálta a halál okául. — **Nagyidán** Hornyák György uradalmi eseléd tegnapelőtt éjjel részeg fővel kibukott a kocsiból és szörnyet halt. — **Ruszkabányán** egy szervezett tolvajbanda működik. A napokban több kereskedőt és parasztot elfogtak. — **Dalbósecc** községben öt álarozos rabló Piczigány földbirtokos házába rontott és sok pénzt és ékszert elrabolt. — **Nagyesürön** Schneider M. esküdt vadászat közben saját vigyázatlansága folytán agyonlőtte magát. — **Feketegyarmaton** Veres Lajos vagyonos gazdálkodó felakasztotta magát és meghalt. Azt beszélik, hogy néhány ezer forint erejéig érdekelve volt a Zachariás-féle sikkasztásban és ez keserítette el annyira. — **A lajostmizei** templom építésénél az állvány bedőlt. Egy munkás azonnal meghalt, három pedig életveszélyes sebeket szenvedett. — **Murgán** Egerbach János sertéskereskedő kezében véletlenül elszült a fegyver és a golyó a két éves Csöglei Márton taláta, a ki rögtön meghalt. — **Nagybuttyinban** a járásbírósg fogházából két vizsgálat alatt levő fogoly megszökött. A rendőrség körözi.

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. május 1-től.

Érkezik:

Budapestről 2-12, 7-08,
1-48, 7-15, 3-42.
Kolozsvárról 2-19, 10-44,
11-17, 8-00, 8-38.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.
Aradról 9-32.
Vaskóh-Belényesről 11-05,
9-09.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*,
6-20, 8-55, 10-54*

Indul:

Budapest felé 2-26, 8-43,
11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvár felé 2-20, 7-15,
2-06, 3-58, 12-05.
Szeged felé 4-25, 7-30,
10-20.
Arad felé 4-25.
Belényes-Vaskóh felé 4-25,
1-48.
Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*,
4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

Hol volt Málcsi?

Ha mi nagyváradiak, üdülni akarunk ebben a kezdődő kánikulában: legalább is falura megyünk, vagy még szabadabb helyre, ki a pusztára, fel a hegyekre. A falusi ember ellenben úgy okoskodik, mint a tiroli favágó, aki egy istenért sem maradna vasárnap a szabad ég alatt: elég neki abból a mulatságból hat nap, a hetediket már csak bent tölti valami hegyi kunyhóban, sötét, füstös levegőben, mert ő neki ebben van az ünnepi változatossága; a falusi ember hát felmegy nyaralni Budapestre, hisz annyit faluzik egész esztendőn át, hogy dukál utána az az egy-két heti uraskodás, városi élet.

Csomaine Bence is oda ment hát a kedves élete párjával, Málcsi asszonnyal. Megszállottak valamelyik olesőbb vendéglőben, ahol éppen csak éjszakának idején tartózkodtak, mert napközben folyvást akadt jövés-menésök, vásárolni valójuk, s különben sem azért utaztak annyit, (valahonnan a feleskei nótárius hazájából), hogy a rosszul tapétázott vendéglői szoba négy falát nézzék.

Már vagy egy hete lóttak-futottak az utazákon, anélkül, hogy egy pereznői igazi szórakozásuk lett volna; nagyon elfoglalta őket eddigelé a sok megbízás. Hja, falusi ember ha egyszer Budapestre kerül, az otthon maradt egész frekvenciának ösmerős népségnek kedvére szeret tenni s annyi megbízást vállal, hogy akár egyebet se tegyen, mint boltból ki a boltba be inaljon s mire mindent megvett, ami a rőfös czédulára fel van írva: akár mindjárt kiskereskedést nyithat a sok portékából.

Nyolezadnapra mégis csak kifogytak végre a megbízásból s minthogy utiprogrammjok szerint másnap tovább kellett menniök Pozsony felé, valami rokonukhoz: azt határozta, hogy jobb híján kiutaznak a Margitszigeten.

Korán megebédeltek s aztán siettek a hajóállomáshoz. Még nem volt két óra, amikor már kiszálltak a sziget felső részén.

Egy lelket se láttak. Délután két órakor a Margitszigeten is kánikula van július havában; mindenki behúzódik a szobájába és nagyokat alszik.

Málcsi már a hajón majd megsült s mióta partra szállott, másodszer kérdezte: minek is jötünk ide?

Bence röstellte a dolgot (mert ő proponálta a szigetet) s szörnyen törte a fejét, hogy mivel szerezhetne neének néminemű kis szórakozást. Az a nagyszerű ötlete jött, hogy megfürdeti az asszonyt.

Málcsiról esurgott az izzadság s kapva-kapott az eszmén. Biz az jó lesz, mondta. Neked sem ártana.

De Bence inkább egy pohár sört szeretett volna inni a vendéglőben. Ez ellen csak nem lehetett kifogást tenni.

Csomainé eltűnt a nagy fürdőházban, az ura pedig azt gondolta, hogy ha már itt van, végig élvez mindent, beleült a lövonatuba s lekoesikázott az alsó vendéglőhöz. Egy órát megtart, amíg Málcsi fürdik, addig kétszer is visszakerül hozzá.

Az alsó vendéglőnél találkozott Biczeg Tónival, aki a csuzos lábát reparálgatta az iszapfürdőben. Elbeszélgettek. Megittak egy pár pohár sört s mikor Bence véletlenül az órájára nézett, látta, hogy már jó félórával mult el a terminusa.

Nagyot mordult s egy kongó forintot dobott az asztalra; nem is köszönt Biczegnek, úgy rohant el a lövasuti állomás felé. Szereneséje volt, mert éppen indult a kocsis.

Nem minden aggodalom nélkül gondolt Málcsiára. Az bizonyos, hogy el nem vész, de hát ha megunja várni s keresi? Nagy a sziget, ki tudja, mikor akadnak benne egymásra.

Amint így töpreng egy siető alakra esik a szeme. Az alak nő volt s lefelé igyekezett az alsó

vendéglőbe. Napesernyőjével hadonászott s a kalapja meglehetősen félreeszött. Málesi volt.

Beneze egy szót sem szólt. Halotta, hogy túl az Újpest felől jövő hajó, gondolta magában, mindjárt megérkeznek a felső szigetre, ott hamar hajóra ül, s mire Málesi leér, jóformán ő is ott lesz. Egyszerűbb lett volna ugyan Málesit visszahívni, de sokan voltak a kocsin s nem akart feltűnni holmi falusias kiabálással.

Ugy történt, ahogyan gondolta, csak hogy mire a hajó az alsó állomáson kikötött, Málesi már visszaindult egy másik tovonatuval a felső szigetre. Beneze izgatottan kérdezősködött Biczegtől, aki még akkor is ivott egy magában; s így tudta meg, hogy a nagy vörös napernyő csakugyan járt itt az imént.

Mit vott mit tennie, elindult gyalog a felső szigetre. Egy félóra múlva odaért. A vörös napernyőt ott is látták, de már nem volt ott. Ugy emlékezett egy pár sétáló, mintha beszállt volna pesti hajóba, amely éppen két másodperczel előbb indult el innen.

Beneze futva indult le az alsó szigetre, hátha ott száll ki az asszony? hátha ott keresi? Mire leért, akkorra Biczeg már annyit ivott, hogy két vörös napernyőre emlékezett, de egyiket se lehetett a közelben felfedezni.

Beneze megszeppent. A legelső hajóval indult a városba. Hisz most már bizonyos, hogy hazament az asszony.

Alig hogy partra szállt, bérkocsiba ült, úgy vágtatott a fogadjába. Málesi még nem volt ott.

— Hol van Málesi?

Csak tán nem érte szerenesétlenség?

Szaladgálni kezdett az utcákon, megállított vagy husz embert s mindenkitől kérdezősködött. Málesit senki se látta.

Felült a villamosra, felült az omnibuszra, a lóvasútra, bejárta a Lipótvárost, meg a Ferenczvárost s holtra fáradva érkezett haza.

Eppen akkor mászott felfelé Málesi is a lépcsőn.

— Jézus! hdl voltál ennyi ideig? No, csak hogy megvagy lelkem, csak hogy megvagy!... De hol is voltál?

— Hol?... hol?... ördög vigye a szigetet, a fürdőt, a hajódat, hadarta Málesi. Hát Új-Pesten voltam.

Beneze nagyott nézett.

— Mi a manót kerestél te, szívem, Új-Pesten?

— Mit? hogy én mit kerestem? az ördög keresett ott valamit. Hát oda vitt a hajó, punktum.

— Tán rossz hajóra ültél, szivecském.

— Persze, hogy rosszra, bolonduljon meg még az a hajóskapitány is.

Beneze nem mert többet kérdezősködni, hanem esőndben fogott hozzá a pakkoláshoz, minthogy másnap reggel utazniok kellett.

Málesi dult-fult s egyre csak azt hajtotta:

— Semmit se láttam a szigetből, éppen semmit. B.

Hivatalos közlemények.

Értesítés.

A nagyvárad-i kir. pénzügyigazgatóság által az adó miatti panaszok elintézésére havonként tartandó szóbeli tárgyalás f. hóban 18-án azaz esütörtök délelőtt 9 órakor fog a városház tanácstermében megtartatni.

Felhivatnak tehát mindazok, a kiknek az adó téves kivétele, kétszeres megadóztatás, ipar megszüntetése vagy bármi indokból adóügyben panaszuk van, miszerint f. hó 18-án délelőtt 9 órakor a kir. pénzügyigazgatóság kiküldöttje előtt jelentkezzenek, s szóbelileg előterjesztett kérelmük lehetőleg azonnal elintéztetni fog.

Kelt Nagyváradon, 1895. július 16-án.

Ragány János,
főszámvéző.

Hirdetmény.

Nagyvárad-város összes város részére, továbbá idegen szőlőtulajdonosokra vonatkozólag készített, s végérvényesen megállapított százalékosan kivett utadó egyénekenkénti kivételei lajstromok az 1890. évi I. t. cz. 23. §-a rendelkezéséhez képest a városi adóhivatal udvari épületének hivatalos szobájába 1895. évi július hó 25-ik napjától 1895. évi augusztus hó 10-ik napjáig terjedő 15 napra közszemlére kitétetnek.

Miről az érdekelt adózók azzal értesítettek, hogy ezen egyénekenkénti kivételei lajstromot megtekintetnek a netalán sérelmesnek tartott kivétel ellen 1895. július 25-től 1895. augusztus 10-ik napjáig felszólamlásaikat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához beadhatják.

Kelt Nagyvárad-város, 1895. július hó 16-án.

Polgárm. helyett:

Rácz Mihály,
főjegyző.

A nagyvárad-i ipartestület köréből.

Meghívó.

Tisztelettel felkérem az ipartestület előjáróságának tagjait ezem is, miszerint *a mai napon délután 6 órakor* az ipartestület hivatalos helyiségében tartandó *előjárósági ülésre*, tekintve az elintézendő ügyek fontosságát, lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradon, 1895. július hó 18-án.

Andriska Károly,
alelnök.

Nyilvános köszönet.

A nagyvárad-i ipartestület elaggott és munkaképtelen iparosainak alapja javára néhai Blum Gézané elhalálása alkalmából koszoru-megváltás címén *Popper Arpad* ur 2 frtot volt kegyes adományozni, mely nemes lelkűségért fogadja az összes iparosság nevében hálás köszönetünket.

Nagyvárad, 1895. július hó 16.

Medveczky Dezső, Andriska Károly,
test. jegyző. test. elnök, h. alelnök.

Felhívás.

Tisztelettel felkérem az ipartestület mindazon tagjai, a kik tagsági díjaikkal hátralékban vannak, illetve azt ez ideig még be nem fizették, hogy ebbeli kötelezettségeiknek mielőbb eleget tenni sziveskedjenek, nehogy az abból eredő kellemetlenségeknek tegyék ki magukat. Nagyváradon, 1895. július hó 16-án.

Tisztelettel
Andriska Károly,
alelnök.

TANÜGY.

A belényesi botrány vége. Megemlékeztünk arról a sajnálatos konfliktusról, mely Belényesben esett meg a szekunda miatt dr. Sztán Flórián gimnáziumi tanár és Szentjóni Kálmán református tanító között. Mint most értesülünk, Szentjóni megváltik e miatt belényesi állomásától, miután felszólítást kapott, hogy pályázzék a debreczeni ref. népiskolához az ott megüresedett tanítói állásra. Szentjóni már be is adta ez iránt folyamodványát.

IRODALOM.

A székesfehérvári katolikus nagygyűlés története. Székesfehérvárott a »Fehérmegyei Napló« kiadásában megjelent fennebbi cím alatti füzet, mely egyrészt az ottani *katolikus nagygyűlés történetét* foglalja magában, másrészt pedig ki van bővíve a *katolikus körök szervezésére vonatkozó adatokkal*. Az igen érdekes füzet tartalma a következő: Előszó. A néppárt programja. A kath körök megalakítása. A nagy gyűlés története. Dr. Steiner Fülöp megyés-püspök megnyitó beszéde. Eszterházy Miklós Móricz gróf: Előszó a nagygyűléshez. Dr. Major Ferencz beszéde a társadalmi szervezkedésről. Ifj. dr. Zichy János gróf

beszéde a politikai szervezkedésről. Dr. Marsovszky Endre beszéde a kath. autonomiáról. Kalocsay Alán Gyula beszéde: Az egyház és szocializmus. Zichy Nándor gróf zárbeszéde. Cziráky Antal gróf: Előszó. Kálmán Károly beszéde a szociális kérdésekről. Bonitz Ferenc beszéde a határozati javaslatok értelmezéséről. Szentiványi Károly székesegyházi hitszónok: A nép szava, Isten szava. Póda Endre soproni apátkanonok beszéde. Pénzes Imre beszéde. A »Fehérmegyei Napló« programja. A füzet ára csak 10 kr. Megrendelhető a fennevezett lap kiadóhivatalánál.

Fekete könyv cím alatt Londonban legközelebb egy munka fog megjelenni Szeless Adorjántól, a Hentzi-szobor elleni merénylet hőstől. A szenzációsnak ígérkező könyvnek a következő nevezetesebb fejezetei lesznek: Az »Olvasd« hajsza. A budavári merénylet. Magyar Ephialtesek. Bűnpártolás hivatalból. Becsületgyilkosság a király nevében. Mit sikkasztottam. Havass Imre királyi főügyész helyettes viselt dolgai. Menekülésem története. Zúrieh. Genf. Annemasse. Az annemassei börtön. A st-julienni fogház. Menekülés Angliába. London. A budapesti államrendőrség és az ellenrendőrség. A kabinet noir Magyarországon stb. A mű csakis Londonban, a Wohlleben T. kiadóczégnél lesz megrendelhető, 2 frt 20 kr. előzetes beküldése mellett. A tiszta jövedelmet Szeless Adorján családja javára fordítják.

SZINHÁZ.

Az aranyember.

— Novák Irén jutalomjátéka. —

— Julius 17. —

Szintársulatunk tehetséges naivája, nem kis feladatot vállalt magára akkor, midőn az »Aranyember« választotta jutalomjátékául.

»Noémi« igénybe veszi a szereplő minden talentumát s ha átérti gyermekies és mégis végtelen sokat mondó szerepét, biztos az egész darab sikere.

Novák Irén, oly szépen, ügyesen és határozottan s rutinnal játszotta meg szerepét, hogy a nagyszámu közönség elragadtatva s némi büszkeséggel nézte a mi naivánkat, aki nagyra tör s ambíciója mindig s mindenütt sikerre vezet. Egy ártatlan gyermeket s később a darab közben való elbukása után egy büntetlen anyát láttunk magunk előtt, kinek egyedüli czélja nevet adni gyermekének s egyetlen szerelmét újra visszaadni, a gondtalan s boldog életnek.

Különösen a »béka« jelenet ért el nagy hatást s a hálás publikum többször kitapsolta kedvenczét. Ezenkívül több csokorral is kitüntették.

Mellette, az előadás sikerén buzgón fáradozott még Angyal Ilka. Törekedett a természetességre s ez sikerült is neki, mert a férjét úgy mint jóltevőt tisztelő nő teljes megvilágításban állt előttünk s Szendrei vel együtt őt oroszlanrész illeti a sikerből.

Benedek Krisztyánja semmi kivánni valót nem hagyott maga után, hidegvérrel játszott s az ő játéka is meglátszott, hogy a természetességre törekedett.

Tóvölgyi Margit jól játszott, bár az unszinpatikus szerepek nem felelnek meg az ő egyéniségének. E szerep Rónaszékynének felelt volna meg, ő pedig maradjon meg drámái hősnőnek s e szerepkörében mindig hatást fog elérni. Hogy szerepét ügyesen játszotta meg s hogy ez elenszenes szerepében is kedves volt ezt azonban nem tagadhatjuk meg.

Tompa Kálmán (Timár Mihály) kedvvel és kitartással játszotta meg nehéz szerepét bár a kimerültség csekély foka meglátszott rajta. Valóban, pogány dolgot mivel az igazgatóság, hogy egy embert ennyire igénybe vesz. Egy hete már minden este járják, pedig az ő szerepköre az, melynél nincs helye a kimerültségnek.

Végül (szánszándékkal) az új anyaszínész-nőről Tóvölgyinéről kell megemlékeznünk. Rokonszenves szinpadí alak s igazán anyaszínész-nőhöz méltó hanggal rendelkezik, játékaival

pedig tökéletesen megvagyunk elégedve s mondhatjuk, hogy felléptetése nem lesz a társulat hátrányára.

Gál, Balassa, Tolnayné, Ligeti és Czákó beváltak epizód szerepükbe.

(m. i.)

Boross Ferike fellépte.

Vendégszereplésnek nevezi a színlap Boross Ferike felléptét, mi pedig jobban szeretnénk, ha mint szerződött tag lépne fel. Szép színpadí alakja van, izléssel gesztikulál, élénk játéka tehetségre vall, arca s kifejező szemei az érzések változásait remekül tükrözteti vissza. Ma a »Pezsgő«-ben Murai szellemes vígjátékában a legjobb szerepeiknek egyikét játszta el s alakítása méltán megérdemli a jóakaratot s a sikert. Fejlődő tehetségét bővebben fogjuk méltányolni fellépte után.

A »Pezsgő«

Élénk az érdeklődés a »Pezsgő« mai előadása iránt, melyben Boross Ferike a »Lemondás«-ban szép sikert aratott színész nő lép fel mint vendég. A darabban, mely mult évi előadásából van a közönség kedves emlékében a főbb szerepeket, a Lorit személyesítő vendégen kívül, Rónaszékiné, Bácsné, Angyal, Tóvölgyi, Novák, Benedek, Tompa, Rónaszéki, Balassa és Szendrei fogják játszani.

Ivánffy Jenő Nagy-Váradon.

Ivánffy Jenő a nemzeti színház tagja mint vendég.

Pénteken a nemzeti színház erős tehetségű fiatal tagjának játékában lesz alkalma gyönyörködni a közönségnek. A »Becsület«-ben fog először fellépni, melynek »Robert«-je a vendég egyik legjobb szerepe; — Bizonyára nagy közönsége lesz ez előadásnak, amit a rokonszenves fiatal művészen kívül Sudermann kipróbált nagyhatású realiztikus színműve is megérdemel.

A darab főszerepeit Bácsné, Rónaszékiné, Angyal, Novák, Ivánffy ur, Gál, Bács, Benedek, Balassa, Szendrey és Déri fogják játszani.

A »Parasztbecsület«.

Mascagni operája szombaton újra színre kerül a színpadon. Ez alkalommal Santuzza szerepét R. Réthi Laura fogja énekelni.

Az operával együtt adják itt először Cautelle Mendés nagyírű tragikomédiáját a »Tabarin felesége«-t. Az erősen realiztikus darab két főszerepét Angyal és Balassa fogják játszani. A kis barab iránt már az egész évad folyamán nagy volt az érdeklődés.

REGENY-CSARNOK.

Magyarosodás Mocsarason.

— Vig elbeszélés. —

Írta: Városy Gyula.

Kalánka Ádám evangélikus lelkésznek messzeható, hazafias terv nyomta a lelkét. — Alló esztendeig fontolgatta a dolgot, míg arra a meggyőződésre jutott, hogy a fontolgatást ideje lesz már a tételődésnek fölváltani. A tételődés félévig tartott, melyet négy heti élethalál harez fejezett be.

A fegyvert nagyfoku izzadás közt július első napjaiban rakta le. A derék férfiu egészen meg volt törve s a lelki sebeket és ellankadást kipihenendő, három napot kint töltött tanyáján.

A tanyai szobácska asztalán írószerek heverték, melyekre gondolatokba mélyedve tekintett. Azután vontatott sorokkal neki fogott az írásnak. Alkonyatra vált, mire félig befejezte a fogalmazást.

Az írat nem volt hosszú, de annál fontosabb. Ismétellen és óvatosan olvasott át minden egyes szavat. Sok helyen törült, néhány betoldott, végül annyira átvitotta a lapot, hogy azon tizen sem tudtak már eligazodni. A jámbor ember kezdett izgalomba jönni.

Közben a tanyai személyzet tette nála udvarias látogatását. Először a tanya gazda öt éves lánykaja lépett be, apró kezeiben egy tányér érett eperrel. Ez ártatlan angyal rendesen két garassal szokott visszavonulni.

A kenetlen ajtó minden skálát végig rohanó nyikorgása a pihenni kijövő embert nyugtalanságba ejtette.

Sötéten tekintett föl. Az öt éves baba a mord tekintetre sirva fakadt s a padlóra szórta az édes szemeket.

Kalánka azonnal átlátta a helyzet veszélyes voltát s bár egy igen fontos mondat közepén tartott, tollát letéve fölkel, a baba könnyeit föltörülte, az epret szemenként összeszedte, végül a szokott adományt kezébe nyomta.

Az ajtó ismét skálázott s ő nyugodtan vette föl tollát.

Félóra múlva a hét éves Terecsike lépett be. Vajas kenyérrel s egy csinos ebéd utáni hálaadás elmondásával kedveskedett az égő agyu lelkipásztorinak.

Az égő agyban a vér forrni, a gondolat hülni kezdett. Ideges kézzel kapta el a vajas kenyert, a csinos hálaadásra kenetes amen helyett valami kenetlen választ dörmögött s a leánykát, néhány rézpénzzel kielégítve, sebtiben kiteszkolta.

— Terecsike, ma ne jöjjetek többé, a pap bácsinak sok dolga van.

Most újra nyugodtabban gondolkozott s kereste gondolatainak szabatos kifejezésére a megfelelő szavakat. Épen a döntő mondatot fogalmazta, midőn kívülről gyermekzaj, ajtaján dörömbözés hallatszott.

— Ez mégis sok! — pattant föl indulatosan, — még saját földemen sincs nyugtom? Mit kerestek itt, ti rosz csontok? — kiáltott a tanya né kilencz év körül járó szurtos ifjaira.

— Pap bácsi, — szólt hízkelve a bátrabbik, — már sok ideje nem bírkóztunk magae előtt. Egy krajezárért földhöz vágom a Pistát.

— Én is földhöz vágom annyért a Jánost.

— No sebesen, mert dolgom van.

A két fiu három percig bírkózott. A Pista kétszer, a János háromszor került a másik alá. A tiszteletes írást, hazafias gondokat és izzadást feledve, kaczagva nézte a titáni küzdelmet. Harcz végeztével az egyiknek garast, a másiknak három krajezart dobott.

— De most már senki ne jöjjön ám, mert megharagszom.

Még végére sem jutott a fogalmazványdarab átolvasásának, mikor újra megverték ajtaját.

— Akar-e cigánykereket látni?

Ez a Jóska fiu s lelkébe a borzasztó valóság véresekörme vágott. A tanya nék már a szerepelt esemetéken kívül még öt darab apró pénzre váró művész sarjadéka van. Érzé, hogy a krajezárók osztogatása dolgozatát, sőt éjjeli nyugalmát is tönkre fogja tenni. Minek isszoktatta a pénzre a gyermekeket! Ha ki nem fogja elégtetni őket, a haramiák hajnalig sem távoznak küszöbétől. Utoljára is megadta sorsának magát. Az ajtót kinyitotta s tettetett nyugalommal nézte végig a cigánykerekezést.

A művészet pompásan sikerült! A nap áldozni kértül már s Ádám ur jól tudta, mi vár rá, azért imigy szólt a fiuhoz.

— Márton, Laczit, Pétert és Matyit azonnal hívd ide, hogy azokkal is végezhessek, azután dolgozni fogok. Addig várakozom az eresz alatt.

A két első negyedóra múlva került elő. Kalánka ezalatt elátkozta azt a pillanatot is, melyben a nyugalmas tanya eszelte ki a nagy horderőjű írat megfogalmazására.

Márton és Laczi illendően köszöntött, azután zsákba bujtak derékig s futni kezdtek a legközelebbi fáiig. Az első háromszor, a második ötször borult föl a versenyuton. A tiszteletes, mint egyébkor, most nem nevetett, fásult arcczal állott az eresz alatt s sirva gondolt drága idejére.

A két zsákbanfutó díját jött követelni.

— Menjetez gyorsan Péterért és Matyitért.

A két legidősebb művészt az ágyától hozták elő. Ez újabb negyedórai várakozás alatt a vérrizadáshoz közeledett a jámbor ember. A tanya né való járást kétségbeesett arcczal bámulta meg. Midőn a színtér szürkülettel üres lett, gyertyát gyújtott, hogy dolgát bevégezze.

Hét órakor jött a tanya né; számot adva a libaállománnyról. Félnyolczkor a gazda föl-sorolva, melyik táblán hány kereszt lett s a lovak mennyit nyomtattak. Nyolczkor a részese csoportosultak ajtaja körül, hogy az érdemes gazdának jó estét kívánjanak s némi alkalomszerű lelkioktatásban részesüljenek.

Kalánka megtört. Sójajva emelé szeméit az ég felé: te tudod Uram, hogy hazám szeretete vezérelte lelkemet és tollamat, de ugy látom, hogy te tervemet nem akarod. E sok akadály téled jó, figyelmeztetsz: ember, hiu dolgozat művelsz, munkádnak nem lesz gyümölese. Legyen meg akaratom.

A fogalmazványt összegyúrta és sarokba dobta.

Éjjel azonban nem bírván aludni, fölkel, előkereste az összemorzolt íratot; lemásolta és befejezte.

* * *

Mielőtt a presbiteriummal közölte volna fontos tervét, öreg barátját, a helybeli plébánost látogatta meg a negyvenéves ember. Hosszúra nyult lelkészi pályán sokat tapasztalt az öreg ur, a kizálólág német nyelvű kis városnak lakóit jobbadán az ő hivei, neki csak öt-hat száz jutott belőle, ádhat tehát az ő ügyében az élemedett kolléga bőséges fölvilágosítást és tanácsot. Különb is több szem többet lát s a kath. lelkészt mindig igaz és őszinte embernek ismerte.

Délutáni öt órát verte, midőn a plébánia hivatalszobáját benyitotta. Az asztalra jókora hirlapcsomagot dobott.

— Épen két éve nyomja a lelkemet — magyarázta a csodálkozó Márton urnak. Épen két éve. Elhoztam, hogy könnyítsen valamit a lelkemen. Nagy teher, nagyon nagy teher volt, hanem még nem szabadultam meg tőle.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Az országgyűlés feloszlata.

Budapest, július 17. (Saját tud. táv.)

A miniszterelnöki sajtóiroda feltűnő hirt közöl a lapokban, közreadván a »Branik«-nak azt a híret, hogy br. Bánffy fel akarja oszlatni az országgyűlést, még pedig azért, mert tiszta helyzetet akar teremteni a szabadelvűpártban, amelynek egy része Bánffy, más része gr. Csáky vezérségét óhajtja. A hír nem új, regisztrálva volt ez már több lapban, sokat jelent most, hogy maga a miniszterelnökség gondoskodik arról, hogy minél szélesebb körben nyerjen elterjedést. Ugy látszik ezzel br. Bánffy Dezső pressiót akar gyakorolni a szabadelvűpártnak vele nem épen rokonszenvező frakeziójára s valami bizalmi illuminációnak a kierőszakolása az oka annak, hogy báró Bánffy Dezső miniszterelnöki sajtóiroda által leplezteti le a saját pártját.

Ugron és az ellenzéki fuzió.

Budapest, július 17. (Saját tud. táv.)

Ugron Gábor határozott s igen erélyes nyilatkozatban tiltakozik az ellen, hogy ő és pártja részt vennének az ellenzéki fuzióban, amelyet a kormány ugy hireszettel lapjaiban, mintha a három ellenzék egyesülne szövetségben a néppárt ellen.

A törvényhatósági választások.

Budapest, jul. 17. (Saját tud. táv.)

Perczel belügyminiszter körrendeletileg utasította az összes törvényhatóságokat, hogy az 1896-iki általános tisztújításra az előkészületeket tegyék meg. A körrendeletben követeli a belügyminiszter, hogy a minősítési törvény intézkedései megtartassanak s figyelmezteti a törvényhatóság-

gokat, hogy a választásokkal ne a megválasztandók érdekeit tartásuk szem előtt. A körrendelet úgy tekinthető, mint a Bánffy kormány lemondása a közigazgatás reformjáról.

Lóvasuti sztrájk a fővárosban.

Budapest, július 17. (Saját tud. táv.) A lóvasuti alkalmazottak múlt évi sztrájkja nem aludt el örökre. A mint értesülünk, a kocsivezetők körében újabban mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy a jövő évi ezredéves kiállítás tartama alatt egy jólszervezett sztrájkot rendezzenek. — A sztrájkra az szolgáltatást okot, hogy az igazgatóság a múlt évi mozgalmuk alkalmával tett ígéretét csak részben váltotta be, amennyiben a szabad napokra, a nyugdíjalap szervezésére, a véglegesítésre nézve eddig semmit sem tett az alkalmazottakért.

A főszámzéki elnök bucsuja.

Bécs, július 17. (Saját tud. távirata.) Tóth Vilmos, a közös számvevőszék távozó elnöke Szentgyörgyi osztályfőnökhöz bucsulevelet intézett, melyben melegen megköszöni úgy az ő, mint az összes hivatalnokok szakismerete, lelkiismeretessége és megbízhatósága által nyújtott támogatást. Szentgyörgyi osztályfőnök válaszában kifejezést ad a hivatalnoki kar hálaájának és tiszteletének, melylyel a távozó főnök iránt viseltetnek.

Az osztrák budgetvita.

Budapest, július 17. (Saját tud. táv.) A képviselőház letárgyalta a kereskedelemügyi költségvetést. Meznik előadó helyeselte a kormány vasuti programját. Az államvasutak adminisztrációja a legjobb kezekben van. — Ezután megkezdtek a földmívelésügyi miniszterium költségvetésének tárgyalását.

Az angol választások.

London, július 17. (Saját tud. táv.) Eddig 332 unionista és 45 liberális választatott meg. A többi pártok arányszáma változatlan. Az unionisták 40, a liberálisok 10 helyet nyertek. A megbukottak közt van Morley volt postaminiszter is.

M. kir. udvari opera.

Bécs, július 17. (Saját tudósítónk táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök, a ki ma lesz a királynál Ischlben kihallgatáson, egyebek között azt az előterjesztést is teszi a királynak, hogy a millenárius ünnepségek alkalmából a budapesti opera »udvari opera« címet kapjon. Ez a rangemelés azt hozna magával, hogy az opera szubvenciója a költségvetésből kivettlénék és a civillistába állíttatnék be.

Sztambulov.

Szófia, július 17. (Saját tud. távirata.) A »Swoboda« leírja a Sztambulov ellen elkövetett merényletet. A leírás főbb pontjaiban megfelel a már jelentett verziónak. A »Swoboda« csak három támadóról szól és azt mondja, hogy Petkow csaknem tíz percig maradt a földön elterülve Sztambulov mellett, míg segély érkezett. A lap Ferdinánd fejedelmet és a kormányt teszi felelőssé a történetekért, minthogy nem engedték Sztambulovot elutazni.

Közgazdaság.

Érthetetlen számítások.

A gazdák közt most is az az ódsi szokás divik, hogy terméseiket egy határozatlan mérték szerint jelzik. Hogyan tudhatni meg a hozam effektív mennyiségét azon feleletből, nekem a buza 15 keresztet vagy 10 magot, tengerim két szekérrel adott. Hiszen van eset rá, hogy 10 kereszt buza több magot ad, mint máskor 20 kereszt. A vetőmag szorosa szerinti számítás szintoly értelmeiben, mert például 3 vékás kézi vetés mellett a tizszeres termés 30 véka hozamot, de a géppel való 2 vékás vetéssel már 15-rés hozamot jelent. Még szembeszökőbb e helytelen számítás a repeczénél. Ebből ugyan is a holdankénti magszükséglet kézzel vetve 15 liter, géppel pedig 5 liter. Mindakettő egyformán 10 hektolitert adott, s mégis az egyik gazda 66, a másik 330 magot kapott. A szekérszám nem kevésbé rosz tájékoztató, mert az egyik szekérre 30, a másikra 50, a harmadikra 70 véka tengerit raknak.

Ugyan megjárna az a statisztikus, a ki ilyen adatokból állítaná össze fáradságos számításait. Minden üzletember tényleges állapotokkal számol, s kell, hogy mindenkor tisztában legyen vagyoni állásával, csak a gazda tapogatózék sötétben s ne tudja soha biztosan, mennyi a szabad rendelkezésére álló termése? Nagyvárad, 1895. július.

Rimler Pál.

Az osztrák-magyar bank új fiókjai. Az osztrák-magyar bank a szabadság megújítása után tizenegy mellékhelyet fiókká akar átalakítani. Azon városok, amelyekben az önálló új fiókokat fel akarják állítani, a következők: Székesfehérvár, Besztercebánya, Kecskemét, Szolnok, Nyíregyháza, Máramaros-Sziget, Maros-Vásárhely, Orsova, Pancsova, Ujvidék, Baja. A fiókokat gyors egymásutánban akarják életbe léptetni és ez képviselné azoknak az előnyöknek egy részét, amelyeket az osztrák-magyar bank a szabadság megújítása fejében Magyarországnak nyújtani óhajt.

Vasuti kedvezmény a tenyészállatszállításoknál. A földmívelésügyi m. kir. miniszterium a tenyészállatvásárok emelése s a megfelelő tenyészanyag lehető beszerzése céljából, egyetértőleg a kereskedelmi miniszterrel, elhatározta, hogy a köztenyésztés érdekében rendezendő kiállításokra, díjazásokra, vagy díjazással egybekapcsolt tenyészállatvásárokra szállítandó, továbbá az állam támogatásával, vagy ennek közvetítésével külföldről importálandó tenyészállatok kísérői részére a III-ik osztályu vasuti jegyet teljesen díjmentesen fogja adományozni, illetve oly igazolványokat fog az állatok kedvezményes vasuti szállíthatása végett engedélyezni, mely igazolványok egyszersmind a kísérőknek díjmentes utazására is jogosítanak. — Jelentkezéseknél megjelölendő az egyes szállítmányok tárgyát képező állatok faja (szarvasmarha, sertés, juh) neme, száma, ugyszintén a feladó és címzett, valamint a feladó és leadó állomás.

Ujabb szer a peronoszpóra ellen. Egy szőlőművelő, a ki a peronoszpóra elleni szerket évek hosszú során át kipróbálta, a következőket írja: Ismét kijelentettem már, hogy az összes poralaku szerket ellen azt a fontos észrevételt lehet tenni, hogy egyenletes, finom szétosztást nem lehet velük elérni. Legjobbak a folyékony anyagok, a melyek vízben oldhatók, könnyen és egyenletesen oszlanak szét. Többször volt már alkalmam tapasztalni azt is, hogy a növényi paraziták ellen is leghatásosabb a lisci és azért ezzel tettem kísérleteket, a melyek teljesen beváltak. A lisol-oldattal való kezelés sem kényelmetlenséggel, sem pedig utókövetkezményekkel nem jár a szőlőre nézve. Az 1—3% lisololdat még a fejlettebb peronoszporát is kipusztítja és azonkívül a szőlő más parazitáit is előli.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. július 16.

Budapest, július 15. I. Készárüzlet. Buzát ma bőven kínáltak. — a vételkedv fokozódott volt és szilárd irányzat mellett 35.000 q. hazai búzát 5—10 magasabb áron vásároltak.

Idegen búzában nem volt forgalom. Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.75—0.— frton Budapesten. Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli. Arpa irányzata és ára változatlan. Zab irányzata csendes.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

		B u z a					
F A J	Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		
		frttól	frtig		frttól	frtig	
Bánsági	— — uj	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
»	— — uj	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
»	— — uj	82	6.90	6.95	—	—	—
Tiszavidéki	— — uj	78	6.75	6.80	79	6.80	7.00
»	— — uj	80	6.85	6.90	81	6.90	7.10
»	— — uj	82	6.95	7.00	—	—	—
Pestvidéki	— — uj	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
»	— — uj	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
»	— — uj	82	6.90	6.95	—	—	—
Fejérmegyei	— — uj	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
»	— — uj	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
»	— — uj	82	6.90	6.95	—	—	—
Bácskai	— — uj	78	6.80	6.85	79	6.85	7.05
»	— — uj	80	6.90	6.95	81	6.95	7.15
»	— — uj	82	7.00	7.05	—	—	—

II. Határidőzlet. Amerika tegnap 1/2 centtel drágább áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodók. Árak marokkói háborus hírekre 3—4 krral javultak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.56—6.65 frt rozs őszre 5.56—5.66 frt, tengeri július—augusztusra 5.70—5.74 forint, tengeri augusztus—szeptemberre 5.72—6.00 frt, zab őszre 5.58—5.66 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 9.40—9.50 forint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. július 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	123.75
Magyar koronajárdék	— — — —	100.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	— — — —	125.65
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	— — — —	103.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	122.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.50
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — —	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	147.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	101.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101.25
Osztrák járadék aranyban	— — — —	123.75
Osztrák korona járadék	— — — —	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1077.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	489.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	404.30
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	436.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — —	962.—
Német birodalmi márka	— — — —	59.45
London vista	— — — —	121.55
Paris vista	— — — —	48.25
20 márkás arany	— — — —	11.89

SZINKÖR NAGYVÁRADON

Nagy bérlet 76. sz.

IV. Kis bérlet 16. sz.

Páros.

Páros.

Csütörtökön, 1895. július hó 18-án

Boross Ferike kisasszony vendégfelleptével:

A P E Z S G Ő.

Eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irta: Muray Károly.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, július hó 19-én bérletfolyamban Iványf Jenő ur, a nemzeti színház tagja vendégfelleptésével:

A becsület.

Színmű.

NYILTTÉR.

Kiadó lakások.

Az Apáczka-utca 3-ik számú bérházban (ahol a »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

folyó évi augusztus hó 1-ére

180 8—0 kiadók.

Értekezhetni Dr. SCHWEIGER EDE ügyvédnél Apáczka-utca 383—18. szám.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: . . . a bodoki „Matild-forrás” vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalmú jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radeini, preblai, bilini kron-dorfi, luh Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

. . . . a bodoki Matild víz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Élrendi italul és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild” víz igazán pompás ital.

Árjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradon főraktár **Wurst József** fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 175 9-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszék megye) **Bodok** (Háromszék megye.)

Czégváltozás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, hogy a 24 év óta főnnálló **Bartsch Sándor-féle**

arany-, ezüst- és ékszer-üzletet

folyó évi július hó elsején átvettem és saját nevem alatt tovább vezetem. Ajánlom mindennemű **arany, ezüst ékszerárúimat**, továbbá **arany és ezüst**

egyházi szereket

u. m.: **kelyheket, szentségtartókat és gyertyatartókat.**

Teljes tisztelettel
SICHERT EDE,

ékszerész.

185 4-5



Iparosok és gazdák figyelmébe



ajánljuk

Locomobil fűtéshez

kitűnően alkalmas

salgótarjáni és petrozsényi

darabos, koczka- és dió-szenünket,

valamint aknaszenünket kazán fűtéshez.

Mérsékelt árak, gyors és pontos szállítás.

Megrendelések az alulírt igazgatóságához vagy Fischer Samuelhez Nagyváradra intézendők

A salgótarjáni kőszénbánya részvény-társulat.

igazgatósága,

Budapest, V., József-tér 14. sz.

9-10

Lapunk számára hirdetések felvétetnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYEB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSEK KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB. A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

(160) 7-0

EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK

* * * * * nagy raktára. * * * * *

Tanulók a nyomdban felvétetnek.